

gumenterede. I forbindelse med sine analyser af Fyrkat-udgravningerne har Else Roesdahl altid fremhævet »Trelleborgene«s civile præg, og hun understreger også dette nu samt hævder, at borgene stammer fra Harald Blåtands tid, hvilket kan sættes i forbindelse med kongens andre bygningsværker og kamp mod den tyske kejsermagt. På udmærket måde bliver også betydningen af de slaviske forbindelser belyst.

En gang imellem savner man mere indgående kommentarer til de skriftlige kilder, og det forbavser, at hun tager araberens At-Tartuschis skildring af Slesvig (?) for gode varer. Det er også synd, at forfatteren ikke altid henviser direkte til de skriftlige kilder i form af skjaldekvad og annaler; her må læseren nøjes med en henvisning til anden litteratur om vikingetiden, ofte på et fremmed sprog. Om end det er vældig fint, at forfatterens bog kan læses af alle og er fremragende pædagogisk udformet, generes man af den lidt tilfældige tiltro til læserens viden. Således ser forfatteren sig nødsaget til at forklare, hvad caries er, mens hun lader de vigtige begreber proveniensbestemmelse og kalibreret alder stå uforklærede, ligesom hun ikke altid oversætter fra latin. Ud fra fundene påstår hun videre, at det er en myte, at øksen var vikingernes våben par excellence, men har åbenbart glemt Bayeux-tapetets prægtige langskafede økser.

Et solidt kendskab til vikingetiden og forskningen formidles her på fremragende måde.

Michael Linton

To Normanniske Krøniker. Oversatte og kommenterede af Erling Albrechtsen (Odense Universitetsforlag, 1980). 230 s.

Fhv. museumsinspektør Erling Albrechtsen fortsætter med denne bog den

række af oversættelser af frankiske og normanniske kilder til vikingetidens historie, som han påbegyndte i 1976 med samlingen *Vikingerne i Franken* og fortsatte i 1979 med *Dudo af St. Quentin's Normandiets historie*. De to krøniker, som nu foreligger, hører begge hjemme i den seneste vikingetid. Begge er værker, som er affattet i Normandiet i tiåret efter slaget ved Hastings og Vilhelm Erobrerens erobring af England i 1066, og begge er de skrevet i kredsen omkring hertugkongen med det formål at forherlige ham og retfærdiggøre hans erobringer.

Vilhelm af Jumièges' *De normanniske hertugers bedrifter* er en moderniseret udgave af Dudos 70 år ældre værk, som bliver ført op til 1070. Vilhelm af Poitiers' *Vilhelm Erobrerens liv* koncentrerer sig derimod om Erobrerens egen regeringstid: den bevarede del af den ufuldstændigt overleverede tekst dækker årene 1047-1067. Ifølge sagens natur indtager skandinavernes krigeriske bedrifter en mindre fremtrædende plads i disse tekster end i de kildekrifter, Erling Albrechtsen tidligere har oversat. Endnu i det 11. århundrede bestod der dog forbindelser mellem Normandiet og Skandinavien, som kunne føre skandinaver til at optræde på den nordfranske scene, og ikke mindst førte århundredets stadige kampe om herredømmet i England til gentagne kontakter mellem Normandiets og Danmarks herskere, lige fra alliancen under Svend Tveskægs Englandstogter til Svend Estridsens indblanding i oprørene mod Vilhelm Erobreren. Til disse forbindelser er de foreliggende to krøniker vigtige kilder. En oversættelse til dansk for et bredere publikum må derfor siges at være berettiget.

På den anden side spiller forholdet til Skandinavien en så forholdsvis underordnet rolle i disse tekster, og indre

normanniske forhold har så stor en plads, at det havde været ønskeligt, om indledningerne havde givet en noget bredere baggrundsorientering, end tilfældet er. Teksterne er ganske vist forsynet med realkommentarer i noteform, men da disse kommentarer nødvendigvis må være knappe og spredte, bliver teksternes nordfranske baggrund ikke tilstrækkelig belyst ad denne vej.

Selve oversættelserne er omhyggelig udført og gengiver den latinske tekst ganske nøje. Dette gælder specielt de fortællende passager, mens oversættelsen af de mere religiøst og litterært farvede afsnit har tendens til at blive for verdsligt præget (f.eks. p. 66, hvor meningen med »bonorum operum« bedre kunne gengives med »fromme gerninger« end med »værdifulde arbejder«, og »rettroende« ville være en mere korrekt oversættelse af »fide catholicus« end »kristen«).

Bogen er forsynet med enkelte illustrationer, et tillæg med stamtavler, register, samt en liste over citeret og benyttet litteratur (først og fremmest kildeudgaver). Litteraturlisten er ikke ganske up to date, f.eks. bør Orderic Vitalis nu ikke længere benyttes i Le Prévosts udgave fra 1838-45, men i Marjorie Chibnalls udgave med oversættelse i Oxford Medieval Texts (1969 ff). Som udgangspunkt for videre studium af Normandiets historie er litteraturlisten næppe egnet; den omfattende engelske forskning omkring normannernes erobring af England og Vilhelms styre er således ikke anført.

Det har imidlertid ikke været Erling Albrechtsens tanke at udarbejde et omfattende videnskabeligt værk. Hans mål har været at gøre to vigtige kilde-skrifter tilgængelige for et dansk publikum, og dette mål har han fuldtud nået.

Michael H. Gelting

Regesta Norvegica IV-V. Utgitt for kjeldeskriftfondet av Erik Gunnes og Halvor Kjellberg (Norsk historisk Kjeldeskrift-Institut, Oslo, 1979). 515 og 526 s.

Hvis det norske regestværk skal sammenlignes med det danske, som udkom for over 100 år siden, har det flere fordele, fordi det har kunnet drage nytte af den mellemliggende tids erfaringer. Det bringer foruden et udtog oplysninger om originalen, om den er et diplom, en kopi eller en afskrift, meddeler hvor aktstykket er trykt, og om det er registreret. De to bind omfatter tiden 1320-1350 og indeholder i alt 2496 numre. Indledningen gør rede for gengivelsen af navne. Der er ikke fulgt nogen fast regel, og tilnavne er ofte bragt i en tilnærmet moderne form, vist for at gøre værket brugbart for en større kreds. Adskillige diplomer har fået ændret deres datering, hvorom der nærmere oplyses i en liste i begyndelsen af hvert bind. Brevudtogene bringes på nutidens norsk, som gør det let for skandinaver at benytte værket, men ikke er imødekomme over for forskere i andre lande, der ikke kan undgå at anvende det, ligesom man savner, at den originale datering ikke anføres, men pladshensyn har vel været bestemmende på dette punkt. Til gengæld er man taknemmelig for, at hvert bind afsluttes af et fælles person- og stednavneregister og et sagregister. Det sidste er det vanskeligste at udføre, så det er udtømmende, og må næsten opfattes som en straf, der pålægges udgiveren, fordi der altid kan rettes indvendinger mod det, men her synes det at give en god orientering i det brogede stof.

Det er ikke overraskende, at en mængde af stoffet findes i danske biblioteker og arkiver, og at adskilligt allerede er trykt i danske værker, skønt